

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

4. V. 1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 8 ✓

Počet příloh: 11/18 ✓

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 27

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 3. května 1989 nebylo na území ČSSR zaznamenáno závažné narušení veřejného pořádku a klidu.

Nebyla zaznamenána závažná nepřátelská činnost vnějšího protivníka.

Ve státobezpečnostní oblasti nebyly zaznamenány markantní jevy. Je partno, že nepřátelská činnost je protivníkem prováděna v konspirativní poloze.

Na území ČSSR byly zaznamenány dva klamné anonymní telefonáty vyhrožující výbuchy náloží v gymnáziu v Dunajské Středě a v nemocnici v Novém Jičíně, kde byla z příkazu jejího ředitele provedena evakuace 700 pacientů.

Nebyl zaznamenán výskyt nepřátelských letáků ani protisocialistické nápisy.

Nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

V Praze proběhlo bez narušení veřejného pořádku odvolací řízení s aktivisty nelegálních struktur MARVANOVOU a DVOŘÁKEM.

2. Nepřátelská činnost

b) Dodatečně bylo zaznamenáno, že 27. dubna 1989 se na Vysoké škole zemědělské v Brně uskutečnila beseda se studenty na téma "Charta - 77 a ostatní neformální skupiny", jejímž cílem bylo v duchu kontrapropagandy vysvětlit studentům skutečné cíle a záměry "charty-77" ve spojení s ideodiverzními centry. Vedle studentů se besedy zúčastnili přední signatář "charty-77" Jaroslav ŠABATA, jeho syn Jan ŠABATA /rovněž signatář "charty-77" a signatářka různých protisocialistických petic, organizátorka protisocialistických vystoupení Eva VIDLÁŘOVÁ (žádný ze jmenovaných nebyl pozván). Jaroslav ŠABATA se přihlásil do diskuse, v níž se snažil objasnit podstatu a cíle "charty-77" z tendenčních pohledů - představil se jako její signatář. Protože jeho vystoupení bylo rozporuplné, studenti se dotazovali, zda za svou činnost v "chartě-77" dostává ze zahraničí finanční prostředky a proč se v této činnosti angažuje. ŠABATA byl dotazy zaskočen a prohlásil, že "charta-77" ani on sám nemají spojení na zahraniční ideocentra, tudíž od nich není ani honorován. Dále uvedl, že v důsledku jeho "věznění" se mu zhoršil zdravotní stav natolik, že byl dán do invalidního důchodu a vzhledem k tomu, že pobírá "směšnou částku 340,- až 400,- Kčs důchodu", je nucen publikovat v zahraničí a za tuto činnost je honorován. Studenti na to reagovali tak, že informace z denního tisku jsou tedy pravdivé v tom, že jmenovaný je za svou činnost honorován ze zahraničí. Dále se pokusili vystoupit Jan ŠABATA, který se snažil agitovat studenty do redakce nelegálních tzv. Lidových novin a VIDLÁŘOVÁ, která objasňovala podstatu tzv. Nezávislého mírového sdružení. Studenti tuto diskusi jednoznačně odmítli, s tím, že se netýká tématu besedy. Rovněž odmítli účast jmenovaných a dotazovali se jich na důvod, protože nebyli pozváni a jedná se o privátní záležitosti studentů vysoké školy. Vedení Vysoké školy zemědělské Brno hodnotí vniknutí ŠABATY a dalších osob na akademickou půdu jako neoprávněné a bude věc řešit s komisí veřejného pořádku národního výboru.

Dne 3.5.1989 proběhl před trestním senátem Městského soudu v Praze v době od 08.35 do 12.05 hodin odvolací řízení s aktivisty tzv. Nezávislého mírového sdružení Hanou MARVANOVOU /1961/ a Tomášem DVOŘÁKEM /1965/. Před zahájením jednání se v soudní budově shromáždilo asi 15 osob. Do jednací síně byly vpuštěny matky DVOŘÁKA a MARVANOVÉ, dále Václav MALÝ, Jan LITOMISKÝ a Ruth ŠORMOVÁ. O vstupenku žádal také člen Nezávislého mírového sdružení Jan CHUDOMEL /neobdržel ji/. Dále byli přítomni dva žurnalisté ze zahraničí a čtyři zástupci čs. sdělovacích prostředků. V soudní budově se v průběhu dopoledne shromáždilo asi 60 osob /např. Jiří DIENSTBIER, dále O. ČERNÝ a A. SVOBODOVÁ z Nezávislého mírového sdružení, Jiří HÁJEK, Přemysl a Markéta FIALKOVI, Dana NĚMCOVÁ, Jaroslav KOLAFKA, Ivan LAMPER, Jiří GRUNTORÁD, Radek ZEMAN, Martin PALOUŠ, Stanislav PENC a další/. V době přestávky vyšel z jednací síně Václav MALÝ, který shromážděné osoby informoval o průběhu jednání. Před vynesemím rozsudku /ve 12.00 hodin/ přítomní v soudní budově začali tleskat a skandovat "propustit, propustit". K jinému narušení pořádku nedošlo. Rozsudek byl vynesem ve 12.05 hodin, DVOŘÁK s MARVANOVOU byli odsouzeni podle § 7/1 k § 100 tr. zákona k 10 měsícům odnětí svobody s podmíněným odkladem na dobu 30 měsíců. Usnesením soudu byli podle § 72/1 tr. řádu ihned propuštěni z vazby. Po vynesemí rozsudku se skupina asi 50 osob přemístila na Karlovo náměstí, kde se asi ve 12.30 hodin /v parku/ rozčlenila na dvě části, které diskutovaly /průběh natáčel Přemysl FIALKA videokamerou/. Po výzvě příslušníků VB, aby se rozešli a nepřekáželi chodcům, došlo krátce na to k rozchodu účastníků. V průběhu bezpečnostního opatření bylo v budově soudu a v jejím okolí kontrolováno 57 osob. Z nich byli předvedeni ing. Petr VALENTÍK /1939/, bez pracovního poměru a Pavel ŠTURSA /1970/, kteří při kontrole odmítli prokázat svoji totožnost. Dále byl předveden zaměstnanec Školské správy ONV Praha 5 Martin BLÁHA /1969/, který měl na oděvu trikoloru. Prvým dvěma byla udělena bloková pokuta 100,- Kčs, všichni tři byli po ověření totožnosti propuštěni. Opatření bylo ukončeno ve 13.15 hod.

V Novém Jičíně byl zaznamenán anonymní telefonát vyhrožující výbuchem nálože v okresní nemocnici. Z příkazu ředitele nemocnice byli pacienti a z části i personál evakuováni. Bezpečnostní prohlídka potvrdila telefonát jako klamný. Po pachateli se pátrá.

Dne 3. května 1989 byl zaznamenán anonymní telefonát vyhrožující výbuchem nálože v gymnáziu v Dunajské Středě. Bezpečnostní prověrkou byl ověřen jako klamný. Po pachateli se pátrá.

Téhož dne byli zadrženi - sděleno obvinění z trestného činu výtržnictví čs. občané [redacted] /1971/, dělník, bez politické příslušnosti, trestán a [redacted] /1971/, dělník, bez politické příslušnosti, dosud netrestán, kteří 2.5. 1989 ve večerních hodinách v Děvínské Nové vsi na chodníku skákali a plivali na vlajku SSSR, kterou odcizili z budovy MNV. Jmenovaní byli zadrženi se souhlasem obvodního prokurátora pro Bratislavu 4 a jsou umístěni v cele zadržení a zajištění. Případ vyšetřuje obvodní správa SNB.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V provozu "mostárna" Královopolské strojírny Brno dochází k porušování technologického postupu při povrchové úpravě plechů, používaných jednak pro investiční akci v Indii, jednak pro výstavbu jaderné elektrárny Mochovce. Plechy se mají před nátěrem základní barvou upravovat tzv. pískováním, což není prováděno a základní nátěr je pokládán na plechy napadené korozi. V důsledku porušování technologie tak dochází k častým reklamám jak u tuzemského, tak i zahraničního odběratele. Obdobná situace je i v provozu "mořárna" při moření trubek určených pro jaderný program. Podle získaných poznatků jsou pracovníce výstupní kontroly nadřízenými nuceny k propouštění vadných zásilek zákazníkům. V roce 1987 byly rakouskou firmou VOEST ALPINE dodány do Královopolské strojírny v Brně tzv. luby pro reaktor budovaný v akci HOMS v Sýrii, v hodnotě 5 milionů šilinků. Do současné doby jsou tyto luby skladovány na volném prostranství, kde jsou napadeny korozi. Bude informován KV KSČ.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a) Mimořádné události v národním hospodářství a živelné pohromy

Navazuje na DSZ ze dne 3. května 1989: k požáru kabelů rozvaděče v prostoru elektromotoru M 29 u rozvlakňovače papírenského stroje v n.p. SEPAP Štětí (okr. Litoměřice) s předběžně hlášenou škodou asi 300 000 Kčs. Šetřením bylo zjištěno, že příčinou požáru bylo zadření ložiska uvedeného motoru. Cizí zavinění bylo vyloučeno. Způsobená škoda byla upřesněna na 1 200 000 Kčs. Najetí výroby se předpokládá dne 4. května 1989. Vyšetřuje OS SNB Litoměřice.

Ve dnech 30. dubna až 2. května 1989 došlo v okresech Košicevenkov, Prešov, Poprad, Stará Lubovňa a Vranov nad Topľou v důsledku dlouhotrvajících deštů k rozvodnění řek Torosy, Bodrogu, Hornádu a jiných toků. Zplavením zemědělských plodin, rodinných domků, komunikací a dalších zařízení byla způsobena škoda asi 40 000 000 Kčs. Další následky budou vyčísleny až po opadnutí vod. Ke zranění nedošlo.

Škody zjišťují příslušné OS SNB a povodňové komise.

c) Majetková trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 24. března 1989: k trestnímu stíhání [REDAKCE] (nar. 1973) a [REDAKCE] (nar. 1967) pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Šetřením bylo zjištěno, že [REDAKCE] v polovině února 1989 odcizil na svém pracovišti v k.p. Bižuterie Jablonec nad Nisou 7 200 kusů šatonů krystal v hodnotě 12 457 Kčs, které od něj odkoupil obviněný [REDAKCE], ač věděl, že pocházejí z trestné činnosti a v zápětí je prodal nezjištěné osobě. Dne 3. května 1989 bylo oběma rozšířeno stíhání pro trestný čin podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví.

Vyšetřuje OS SNB Jablonec nad Nisou.

Navazuje na DSZ ze dne 21. března 1989: k vloupání do skladu CO v objektu gymnázia v Kolíně, kde byly odcizeny 2 znehodnocené samopaly vz. 58 a malorážkové náboje. Jako pachatelé byli zjištěni [redacted] (nar. 1971, student) a [redacted] (nar. 1972, učeň, oba bytem Kolín), kteří jsou vazebně stíháni pro další trestnou činnost.

Vyšetřuje OS SNB Kolín.

Dne 3. května 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 58 případů krádeží vloupáním, z toho:

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	7	4	7	13	8	123 600
SSR	1	4	1	2	11	141 900
ČSSR	8	8	8	15	19	265 500

d) Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dopravní nehody dne 3. května 1989

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	163	1	3	753 900
SSR	57	-	2	484 100
ČSSR	220	1	5	1 238 000

e) Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 2. května 1989 kolem 17.00 hodin v Příboře (okr. Nový Jičín) utonuli při sjíždění řeky Lubiny na kanoích členové vodáckého oddílu při Městském domě pionýrů a mládeže v Příboře [redacted] [redacted] (nar. 1953, učitel gymnázia), ing. [redacted]

(nar. 1962, ekonom JZD) a [REDAKCE] (nar. 1972, student, všichni bytem Příbor). Další člen oddílu je v kritickém stavu hospitalizován v NsP OÚNZ Nový Jičín.

Vyšetřuje OS SNB Nový Jičín.

Dne 3. května 1989 zadrželi příslušníci PS pro přípravu a pokus o ilegální přechod státní hranice z ČSSR do NSR a Rakouska 3 občany ČSSR, 1 PLR a 1 VSR.

Hranici se socialistickým státem narušilo 5 občanů ČSSR a 2 NDR.

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní kanceláří do NSR se nevrátili 2 občané ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Kromě v minulých dnech zaznamenané kritiky PLR obyvatelstvem některých krajů SSR byly zaznamenány rovněž kritické názory na politickou situaci v Maďarsku v prostředí příslušníků Pohraniční stráže. Všeobecně jsou projevovány obavy, že situace v MLR se bude stále zhoršovat, protože jsou tam postupně napadány složky státního aparátu - Bezpečnost a armáda, prací jsou vyslovovány požadavky na apolitičnost těchto složek. To by mělo dopad zejména na Pohraniční stráž MLR, jejíž 94 % příslušníků je organizováno v MSDS. Předmětem častých diskusí je i skutečnost, že od 1.7.1989 mají být na území MLR zřizovány sběrné tábory pro úprchlíky z ostatních socialistických států. Tyto tábory mají financovat OSN a charitativní organizace západních států, bude z nich umožněno vystěhování do celého světa. Ve spojitosti s tím vznikají mezi příslušníky čs. Pohraniční stráže obavy, že zejména občané v NDR a PLR při úmyslu emigrovat budou přecházet čs. - maďarskou hranici a může dojít k situaci, že bude nezbytné zřídit zde její ochranu jako na hranici se západními státy.

Dne 3. května 1989 v 04.30 hodin na Gottwaldově ulici v Havířově (okr. Karviná) řidič služebního osobního vozidla rtn. SNB Luboš BRUNA (nar. 1963, IPS OO VB Havířov) z dosud nezjištěných příčin vyjel mimo vozovku a narazil do sloupu pouličního osvětlení. Při nehodě utrpěl lehké a jeho spolujezdec těžké zranění. Celkem způsobená škoda činí asi 45 200 Kčs. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví.

Vyšetřuje OS SNB Karviná.

Dne 2. května 1989 kolem 23.00 hodin na silnici u obce Vodňany (okr. Strakonice) řidič soukromého osobního automobilu nrtn. PS Bořivoj KÝBUS (nar. 1965, z VÚ PS 1530 Libějovice, okr. Strakonice) v důsledku podnapilosti usnul a při projíždění zatáčky vjel do příkopu, kde narazil do stromu. Ke zranění nedošlo. Škoda na vozidle činí asi 1 000 Kčs. Řidiči byl proveden odběr krve na zkoušku alkoholu a zadržen řidičský průkaz.

Vyšetřuje OS SNB Strakonice.

Dne 2. května 1989 kolem 22.45 hodin v obci Petřvald (okr. Karviná) řidič služebního osobního automobilu nstržm. SNB Radim KOVALSKÝ (nar. 1967, IPS OO VB Slezská Ostrava) zachytil a na místě usmrtil chodce [REDAKCE] (nar. 1949, bytem Lučina, okr. Frýdek-Místek), který mu vstoupil do jízdní dráhy. Alkohol u řidiče nezjištěn. Usmrcenému bude odebrána krev na zkoušku alkoholu při pitvě. Škoda na služebním vozidle činí asi 3 500 Kčs. Míra zavinění je předmětem dalšího šetření.

Vyšetřuje OS SNB Karviná.

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hegenbart

Vedemí FVV
s. Pilský
s. Komáček

Současná aktivita Světového kongresu Slováků

Ve dnech 5. a 6. května 1989 proběhne v americkém Mount Poccono (v blízkosti New Yorku) zasedání předsednictva Světového kongresu Slováků (SKS). V Mount Poccono v minulosti proběhly již dva "světové festivaly slovenské mládeže".

Zasedání se má zabývat především přípravou "4. světového festivalu slovenské mládeže", plánovaného na 16. července v Semmeringu v Rakousku. Na pořadu jednání bude současná situace na Slovensku v oblasti ekonomiky a kultury, dále politická situace na Slovensku a ve světě v souvislosti s politickým programem SKS, náboženská situace na Slovensku a základní teze programu SKS na příštích 10 let.

Nejvýznamnější provokační akcí SKS v nejbližších měsících bude zřejmě uvedený festival. Podle záměrů organizátorů má být z účastníků festivalu vybrána početná delegace s výrazným zastoupením dětí, která hodlá přijet na oddělení pasové kontroly Berg a požadovat "umožnění vstupu na půdu Slovenska alespoň pro děti". Akce by měla proběhnout za účasti hromadných sdělovacích prostředků; účast již slíbili zástupci Radia Vatikán, Rádía Svobodná Evropa a Deutsche Welle.

Generální shromáždění SKS je plánováno na první polovinu května 1990 v kanadském Torontu; přesný termín zatím nebyl stanoven. V této souvislosti má být vydána i zvláštní publikace k 20. výročí vzniku SKS. Pro její přípravu byla jmenována komise ze zástupců různých směrů v SKS ve složení KRYŠTOFÍK, KRUŽLIAK, TOTH, KIRCHBAUM a OKÁL. Vzhledem k současné

finanční situaci organizace není zatím jasné, zda půjde o reprezentativní knihu, brožuru či pouze o zvláštní číslo Bulletinu SKS.

Zajímavou iniciativu vyvíjí představitel umírněné skupiny ve vedení SKS KRUŽLIAK, který má v úmyslu zahájit v nejbližší době vydávání jakéhosi "tiskového bulletinu" (v němčině), "určeného pro západoněmecký tisk a informujícího o činnosti slovenské politické emigrace". Bulletin by měl být čtyřstránkový, v nákladu 500 výtisků. KRUŽLIAK sám by dělal odpovědného redaktora, za výkonného redaktora se nabídl ŠPETKO. Tato KRUŽLIAKova iniciativa pravděpodobně souvisí s jeho výzvami z poslední doby, aby slovenský exil "překonal protičeskou nenávist, která mu jediné škodí". Podle jeho názoru "je zapotřebí s českým exilem spolupracovat", ovšem s výjimkou českých eurokomunistů.

Celkově lze říci, že činnost SKS od smrti ROMANA v březnu 1988 upadá. Ambiciózní plány rozsáhlého pronikání na Slovensko nejsou za současné finanční situace SKS reálné a není pravděpodobné, že by se organizaci podařilo získat dalšího mecenáše ROMANova typu. V budoucnosti lze očekávat další posílení HVASTOVA "proamerického proudu" v SKS, ale rozsáhlé, koordinované a finančně náročné akce SKS jako celku nejsou pravděpodobné.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Fojtík
s. Janák
s. Knotek
s. Hegenbart
s. Štefaňák

vedení FMV
I., II. a XII. správa SNB

Poznámky k návštěvě HRABALA v USA

Bohumil HRABAL přicestoval do USA dne 19.3.1989 na pozvání Stanford University v Kalifornii. Po příjezdu se ubytoval ve Washingtonu u dlouholetého prominentního člena Společnosti pro vědu a umění (SVU) MLÁDKA, který také organizuje soukromá setkání HRABALA s osobami z řad československého "kulturního exilu".

Cyklus přednášek a besed HRABALA v USA byl z iniciativy jeho vydavatele v zahraničí ŠKVORECKÉHO zařazen do "Fullbrightova programu", který pokrývá veškeré náklady HRABALova pobytu v USA. Na obsahové a organizační přípravě besed s HRABALEM se podílejí LUSTIG a SVITÁK.

O zájmu SVU o HRABALA svědčí také lékařské vyšetření HRABALA známým americkým kardiologem a významným členem SVU prof. ABSOLONEM (který mj. konstatoval, že HRABAL je alkoholik).

HRABAL zpočátku nevystupoval otevřeně proti ČSSR, takže ani připravené protičeskoslovenské články se neobjevily v hromadných sdělovacích prostředcích USA. V emigrantských kruzích byl za jeden z důvodů HRABALovy zdrženlivosti považován jeho "rezervovaný postoj k HAVLOVI". V posledním vydání časopisu Newsweek (evropská mutace z 24.4.1989, str. 55) je však již v kulturním komentáři citován HRABALův výrok o HAVLOVI jako "hrdinovi naší doby". Zřejmě nezůstane jen u toho; podle informace z kruhů blízkých vedení SVU se HRABALova nejnovější práce dotýká lednových událostí na Václavském náměstí a vyjde jednak anglicky v nedělní příloze listu New York Times (Book Review), jednak česky v některém z emigrantských vydavatelství.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Fojtík
s. Hegenbart

vedení FMV
I. a II. správce SNB

Postoje vedoucích představitelů opoziční Křesťanskodemokratické unie v Západním Berlíně k aktuální situaci v ČSSR-----

Křesťanskodemokratická unie /CDU/ v Západním Berlíně plánuje vyslat v roce 1989 do ČSSR malou skupinu svých členů s cílem navázat na místní úrovni styky s politickými a státními orgány. Proto se nehodlá veřejně vměšovat do vnitřních záležitostí ČSSR, především do vztahů státní moci k tzv. opozičním silám.

To se týká i úměrného zásahu čs. orgánů v případě eventuálního veřejného vystoupení opozičních sil. CDU v Západním Berlíně v období své minulé vlády postupovala tvrdě proti účastníkům nepovolených demonstrací. Nebude však ovlivňovat postoj jiných politických sil a hromadných sdělovacích prostředků na západoberlínském teritoriu.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Fojtík
s. Hegenbart

Vedem! FMV
I. a II. správa SNB

Zájem redaktorů časopisu Junost' o interview s představiteli čs.
opozice-----

V nedávné době byli na návštěvě u předního představitele "charty 77" ŠTERNA dva sovětské novináři z časopisu JUNOST', kteří ho informovali o tom, že dělali interview s HANZELKOU a ZIKMUNDEM. Chtěli údajně interview také od DUBČEKA, avšak ten je odmítl s poukazem na to, že již sovětským žurnalistům interview poskytl, avšak v SSSR zatím nebylo zveřejněno. Podle výše uvedených sovětských novinářů má řada sovětských oficiálních novin a časopisů /Moskovskije Novosti, Ogoňok, Junost'/ připraveny k publikaci materiály, které "přehodnocují" události roku 1968 v ČSSR.

/I. správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Fojtík
s. Hegenbart

vedom' KVV
I. a II. správa SNB

Komise pro hodnocení vztahů ČSSR - SSSR

V Ústavu Bogomolova je posuzována myšlenka na zřízení dvoustranné komise, která by se zabývala hodnocením historického vývoje mezi ČSSR a SSSR po druhé světové válce. Komise by na akademické úrovni zhodnotila události z konce 40.let, 50.léta /proces se SLÁNSKÝM/ a události roku 1968. Zřízení této komise, v níž by pracovali historikové a ekonomové obou zemí, plánují realizovat v rámci existující dvoustranné komise pro spolupráci v oblasti společenských věd, která v současné době fakticky nepracuje.

Zhodnocení dvoustranných vztahů po 2.světové válce je podle názoru sovětských vědců žádoucí i vzhledem k tomu, že sovětské hromadné sdělovací prostředky nejsou připraveny k různým citlivým výročím a často je interpretují subjektivně. Výsledky práce této komise by měly vývoj usměrnit. Je potřebné, aby vědci na nastolované otázky odpovídali a neobcházeli je. Ulehčilo by to práci i stranickým vedením, neboť analýza by byla provedena ne po stranické, ale po akademické linii.

Na potřebu zhodnocení vztahů ČSSR-SSSR ukazuje i vývoj v MLR, kde otázka událostí roku 1956 byla zhodnocena jednostranně.

Nadcházejícího semináře ve Švýcarsku, jehož spoluorganizátorem je Ota ŠIK, se za Institut ekonomiky světové socialistické soustavy /IESSS/ AV SSSR zúčastní zástupce ředitele ústavu JAGODOVSKIJ. Ředitel akademik Oleg Timofejevič BOGOMOLOV účast odmítl.

/Představitel FMV v SSSR/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Fojtík

Vedemí FMV
I. a II. správa SNB

K mezinárodněpolitickým dopadům vývoje v Afghánistánu

BUSHova administrativa zatím nehodlá měnit svůj postup vůči afghánské opozici a omezovat pomoc, kterou poskytuje Pákistánu "s cílem urovnání krize v regionu", aniž by její koncepce v dané otázce nabyly přesné podoby. Washington věnuje velkou pozornost vzájemným vztahům s "prozatímní vládou" vytvořenou na pákistánském území, zahraničněpolitickí poradci však prezidentovi doporučují, aby v této souvislosti nespěchal s přijetím konkrétních opatření, která by měla přímo záviset až na reálném termínu "vstupu modžáhídů do Kábulu". Státní department zatím nehodlá mimořádně aktivizovat americkou politiku vůči rebelům. Považuje za nutné nadále je "odměřovaně" podporovat, ve jmenování zvláštního představitele u jejich "vlády" by však chtěl spatřovat především ústupek sloužící k zachování dobrých vztahů mezi vládou a pravicí v zákonodárných sborech USA.

Takováto nevyhraněnost postojů je úzce spojena s nezdary povstaleckých útoků na Dželalabad i s jejich dopady na názory amerických spojenců.

Italský ministr zahraničních věcí ANDREOTTI se domnívá, že společné rozhodnutí zemí EHS o dočasném uzavření jejich zastupitelských úřadů v Afghánistánu nepřineslo očekávaný výsledek a bylo by žádoucí je přehodnotit. Tyto závěry zřejmě sdílí i řada dalších západoevropských zemí, které se ale současně obávají, že by návrat jejich diplomatů do Kábulu mohl získat "přílišnou politickou odezvu" a přispět k upevnění autority Afghánské republiky. Řím nicméně zvažuje možnost využít "inspekce stavu budov italského velvyslanectví" k vyslání vyššího úředníka ministerstva zahraničí případně pověřeného jednáním s představiteli NADŽÍBULLÁHova kabinetu.

Rovněž turečtí představitelé, kteří byli kontaktováni v průběhu březnového zasedání Organizace islámské konference afghánskou opozicí se žádostí, aby se podíleli na mezinárodním uznání její "prozatímní vlády", dospěli k náhledu, že argumentace, k níž se uchýlil vůdce Islámské strany Afghánistánu HIKMATIAR, nesvědčí o sebejistotě jím reprezentovaného hnutí. Jeho snahy o vytvoření dojmu, že rebelové postupně přecházejí na umírněnější pozice a vzdávají se "otevřeného extremismu", naznačují dle Ankary obavy modžáhídu z možnosti vzniku patové situace vzhledem k jejich neschopnosti zmocnit se Dželalabadu. V této souvislosti dospěli Turci k závěru, že pozice NADŽÍBULLÁHa "nejsou tak slabé", a proto bude vhodnější vyhnout se jakýmkoli iniciativám, jež by mohly být chápány jako podpora "prozatímní vlády" z jejich strany.

Přes tvrdá stanoviska Pákistánu a jeho maximální snahu o zajištění úspěchu opozice spatřuje indická vláda jisté potenciální možnosti modifikace dosud neústupné politiky Islamabadu. Ministr vnitra ve vládě premiérky BHUTTOVÉ Aitzaz AHSAN, který v dubnu navštívil pod formální záminkou Dillí, důvěrně informoval své partnery, že předsedkyně kabinetu byla s předstihem seznámena s dopisem vůdce strany Awami Walího CHÁNa, adresovaným významným politickým osobnostem ve světě, se žádostí o pomoc při mírovém řešení afghánského problému, a vyslovila s jeho obsahem souhlas. Podle nejvyšších indických představitelů nemá BHUTTOVÁ situaci ve vlastní zemi pevně v rukou, nicméně disponuje jistými předpoklady k upevnění svých pozic na úkor extremistických generálů. V této souvislosti Indové vkládají, mimo jiné, naděje do červnové návštěvy premiérky v USA. Očekávají, že její příjezd přiměje BUSHovu administrativu k jasnému definování své politiky vůči Afghánistánu i k modifikaci vztahů k Pákistánu, v jejichž rámci se Washington zatím orientuje spíše na armádní špičky než na demokraticky zvolenou vládu v čele s BHUTTOVOU. Na základě těchto úvah indická strana prakticky zastavila obvyklou protipákistánskou propagandu, která by mohla oslabovat prestiž premiérky a tím

i její potenciální schopnost vnést do vývoje v Afghánistánu jisté konstruktivní prvky. Sama Indie se ovšem nevzdala pokračování humanitární pomoci nynější kábulské vládě.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Hegenbart
s. Štefaňák

vedlem' FMV

I. a II. správa SNB

Poznatky k německé sekci Mezinárodní společnosti pro lidská práva

---

Německá sekce Mezinárodní společnosti pro lidská práva /Internationale Gesellschaft für Menschenrechte - IGFM/ se stala v NSR organizací s výsadním postavením pro výzkum problematiky "porušování lidských práv" v socialistických zemích. V této otázce postihuje veškeré zájmové oblasti; personálním obsazením a sítí spolupracovníků jsou zajištěny potřebné kontakty a efektivní shromažďování informací ke stanoveným tématům. Organizačně je IGFM v NSR členěna do pracovních skupin - sítě poboček po celém území NSR. Aktivizací a zaměřením činnosti výhradně na ZSS došlo ve spektru organizací zabývajících se touto činností a působících v NSR k určité specializaci. IGFM tuto oblast prakticky ovládla a např. AMNESTY INTERNATIONAL se v současné době v tomto smyslu věnuje především rozvojovým zemím. Relativně samostatně stále pracují příslušné církevní organizace /OSTPRIESTERHILFE, NBK/, s IGFM však také ony udržují styky.

Ve vztahu k ČSSR má IGFM vlastní kontakty na představitel domací opozice /především "chartu 77"/, v úzkém vztahu je organizace i s představiteli čs. nepřátelské emigrace. Na semináři k problematice lidských práv v ZSS, pořádaném IGFM koncem minulého roku v Bonnu, bylo např. jedním ze základních materiálů zhodnocení otázky porušování lidských práv v ČSSR připravované "chartou 77", jedním ze spoluorganizátorů byl rovněž čs. emigrant J. GRUŠA.

V rámci politického systému NSR spolupracuje IGFM úzce s příslušnými komisemi jednotlivých politických stran, Spolkového sněmu, ministerstva zahraničních věcí, pro činnost jsou využívány i vazby na organizace nezávislého mezinárodního mírového hnutí. Při této spolupráci je IGFM

využívána jako zdroj potřebných podkladů, vztahy však také slouží k vlastnímu rozšiřování poznatkové báze.

Personální obsazení vedení organizace:

Ludwig MARTIN - čestný předseda

vedení:

Feldsted ANDERSEN - Dánsko
prof. Hans URS von BALTHASAR - Švýcarsko
Dr. Jörg BILKE
prof. Dieter BLUMENWITZ
prof. Felix ERMACORA - Rakousko
Siegmar FAUST
Alexander GINSBURG
Dr. Otto von HABSURG
Constantin Freiherr von HEEREMAN
prof. Klaus HORNUNG
prof. Stefan KISIELEWSKI
prof. E. von KUEHNELT-LEDDINH - Rakousko
prof. Nikolaus LOBKOWICZ
Dr. Anatoli KORJAGIN
prof. Klaus MOTSCHMANN
prof. Hellmuth NITSCHKE
prof. Laszlo REVESZ
prof. Gotthold RHODE
Carlo Ripa di MEANA - Itálie
Wolfgang RITTER - Švýcarsko
prof. Günter ROHRMOSER
Dr. Peter SAGER - Švýcarsko
Nikolaus von SCHRENCK-NOTZING
Vladimir ŠKUTINA - Švýcarsko
prof. Josef STINGL
Werenfried von STRAATER - Belgie /Ostpriesterhilfe/
R.M. TCHIDIMBO - Vatikán /arcibiskup/
prof. Theodor VEITER - Rakousko
Dr. Günter WETZEL

Představenstvo organizace:

předseda : Dr. R. GNAUCK

tiskový mluvčí : J. ZIEGLER

I.I. AGRUSOV

L. MÜLLER

K. BORNMÜLLER

E. GÖHL

prof. G. JASTER

prof. K. LÖW

E. LAMM

Poštovní adresa : IGFM - Deutsche Sektion e.v. - Postfach
101132 6000 Frankfurt/Main

Sídlo: Kaiserstrasse 72, 6000 Frankfurt/Main 1

Telefon: 069/236971-72

Telex: 4 185 181 igfm d

Bankovní konto: Deutsche Bank AG, Frankfurt, BLZ 500 700 10
Kto. 405231

Postgiroamt: FFM. Kt. 326966-602

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš

s. Husák

s. Adamec

s. Indra

s. Lenárt

s. Fojtík

s. Hegenbart

s. Štefaňák

vedení FMW

I. a II. správa SNB

Snaha sionistické organizace B'nai B'rith o pronikání do socialistických zemí

Dne 5. 2. 1989 se ve Frankfurtu uskutečnilo shromáždění místní lóže B'nai B'rith, na kterém měl hlavní projev prezident německé lóže této organizace Josef DORNBERGER. Informoval členy o návštěvě prezidenta světové organizace B'nai B'rith Seymoura REICHA z USA v SSSR, v jejímž průběhu se REICH setkal se sovětskými představiteli. Podle jeho slov se v Moskvě podařilo založit legálně lóži B'nai B'rith, která měla v době zahájení své činnosti (kterého se REICH osobně zúčastnil), 38 členů. Založení další pobočky B'nai B'rith je plánováno v Rize. Založena má být i lóže v MLR. Současná situace v Maďarsku je považována za velice příznivou pro založení lóže a navíc je tam velký počet potenciálních členů. Německá lóže B'nai B'rith uvažuje o zorganizování autobusového zájezdu do MLR, v jehož průběhu by došlo k setkání s potenciálními členy lóže z Budapešti.

DORNBERGER ve svém vystoupení označil dosavadní činnost lóže v NSR za stagnující. Zdůraznil, že B'nai B'rith je společností vlivných, a proto je nutné, aby lóže měla a uplatňovala skutečný vliv. Důraz kladl rovněž na aktivitu každého jednotlivého člena a využití současného ekonomického potenciálu lóže.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Hegenbart

vedom' FMV
I. a II. správa SNB

K problematice jaderného terorismu

Speciální služby vyspělých kapitalistických států počítají s reálnou možností využití jaderných zbraní a zařízení v trestné činnosti teroristických skupin, včetně obsazení jaderných objektů, nebo zajištění specialistů těchto objektů jako rukojmích k vydírání státních nebo jiných orgánů. Jedním z podnětů tohoto zvýšeného zájmu byly též přímé výhrůžky Iránu diversí proti atomovým elektrárnám v USA v případě, že budou vojensky napadeny naftové objekty v Iránu.

V roce 1985 se konala ve Washingtonu konference o mezinárodním terorismu, na které byly v boji proti jadernému terorismu vytýčeny tyto hlavní úkoly:

- rozvědně spolehlivě sledovat teroristické skupiny,
- odhalovat skupiny teroristů a znemožňovat jim jejich činnost, včetně výroby jaderných zbraní a zařízení,
- zajistit a postavit před soud vedoucí těchto skupin.

Zvláštní úkol v tomto boji vyplývá pro rozvědňé orgány států.

V prosinci 1987 komise pro výstavbu a provoz jaderných elektráren USA urychleně projednala situaci a doporučila zesílit fyzickou i technickou ochranu JE a jaderných závodů. Na tomto základě a zjištění CIA ministerstvo energetiky USA přistoupilo k realizaci příslušných opatření, na která byly vyčleněny milióny dolarů a více než 100 specialistů.

Značné zkušenosti s ochranou jaderných objektů má Velká Británie, kde od roku 1955 působí "policejní správa" podřízená Státní správě pro atomovou energii. V poslední době byla na pokyn vlády zřízena tajná služba proti jadernému terorismu "KINDER". O významu této služby svědčí skutečnost, že v případě hrozby a odvrácení MU na jaderných objektech je příkaz náčelníka "KINDER" na úrovni příkazu předsedy vlády.

Stejná pozornost se ve vyspělých kapitalistických státech věnuje převozům radioaktivních materiálů se snahou předejít jejich možné krádeži a využití k teroristickým cílům. Vedle využití režimních a organizačních opatření zřizují se za tímto účelem skupiny, do kterých se zařazují též operativní pracovníci, mající informace o možných teroristických akcích.

/Představitel FMV v SSSR/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Adamec
s. Hegenbart

Vedemí FMV
I. a II. Správa SNB

Nové směry činnosti KGB

V posledních letech v SSSR a zejména v Moskvě silně narůstá trestná činnost kriminálního charakteru. Zvlášť závažná je skutečnost, že jde o trestnou činnost vyšší společenské nebezpečnosti /vraždy o 14 %, loupeže o 40 %, krádeže o 30 %, vydírání apod./ spojenou s růstem profesionalismu a páchanou často za pomoci chladných i střelných zbraní. V mnohých případech je zaměřena i proti příslušníkům milice.

Ve velkých městech, včetně Moskvy, se tato trestná činnost rozšiřuje do "organizovaného zločinu" - mafie. Často je spojena s "ochranou" různých organizací, zejména kooperativů, se snahou zajistit si stálý odvod finančních prostředků. Do organizovaného zločinu jsou zatahováni občané z různých vrstev a již v několika případech došlo k jejich střetnutí s použitím střelných zbraní.

Uvedená situace je komentována jak v tisku, tak i v televizi odpovědnými funkcionáři ministerstva vnitra i prokuratury.

Za této situace byl koncem března 1989 uskutečněn na 6.správě.V-StB SSSR aktiv, na kterém hovořil předseda KGB s.KRJUČKOV V.A. a uvedl mj.,že pracovníci KGB musí rozšířit svoji dosavadní činnost na řešení 2 závažných současných problémů:

- organizovaná trestná činnost odpovědných činitelů v oblasti řízení a ekonomiky
- stálé skupiny osob, které se organizují k uskutečňování násilných trestných činů.

Toto rozhodnutí vychází ze skutečnosti, že uvedené formy trestné činnosti jsou natolik rozšířeny a tak závažné, že podlamují samu politickou podstatu sovětského státu. Do této činnosti jsou zapojeni mnozí občané ze všech vrstev společnosti, včetně KSSS, místních sovětů, milice i prokuratury. Jediná organizace, která tímto zločinem není zasažena, je státní bezpečnost SSSR.

Tato trestná činnost bude útvary KGB rozpracována, i když do současné doby není v SSSR v platnosti ustanovení trest.zákona, podle kterého by mohla být účinně stíhána. Na novelizaci trestního zákona SSSR se nyní pracuje. Do doby jeho uvedení v platnost je úkolem KGB uvedenou trestnou činností rozpracovat, dokumentovat, přikazít páchaní závažné trestné činnosti s tím, že trestná činnost osob bude řešena po uvedení trestního zákona v platnost.

/Představitel FMV v SSSR/

Rozdělovník:

s. Jakeš

s. Hegenbart

vedení FMV

I. a II. správa SNB

archiv
bezpečnostních
složek

